

בס"ד. טבלת-סיכום לקו"ש חלק כ"א, וארא ב' – אילולי הצפרדע וכו'

– לזכות יוסף שלמה בן רישה לרפו"ש וקרובה –

		(אופן הא')	(אופן הג')	(אופן הב')
1	ג' אופנים בכפירה	קרו לי "אלקא דאלקיא", אבל כופרים באחדותו ית' – יודעים ומשיגים שחיותם הוא מה'.	מכחישים לגמרי המציאות דאלקות.	מודים במציאות ה' קרו לי "אלקא דאלקיא", אבל כופרים בזה שקיומם וחיותם תלוי בה'.
2	דוג' להנ"ל	בלעם – "לא אוכל לעבור את פי ה'".	סנחריב – חירף וגידף ביותר.	פרעה – "לי יאורי ואני עשיתיני".
3	ג' אופנים הנ"ל בנבראים	אינם עוברים על רצונו ית', שהרי חיותם וקיומם תלוי בו.	מזה שמנגדים ומכחישים אלקות, ה"ז מכריח שאלקות נגע בהן ולכן מנגדים כ"כ לזה – מההכחשה יודעים מציאות אלקות.	במציאותם אין שום הכרה של מציאות ה' (גם לא באופן של התנגדות), לפי שחושבים שחיותם אינו תלוי באלקות אין להם שייכות לאלקות – אדישות.
4	איזה הכי גרוע?	נראה הכי גרוע שה"ה מכחיש מציאות אלקות.	יש גרעון באופן זה שאין לו שום שייכות (גם שלילי) לאלקות.	
5	יש להקדים	כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא ברא דבר א' לבטלה, לפי שכל דבר הוא לכבודו, וע"י שרואים התועלת שבדבר ה"ז מגלה שיש אומן שעשאן (שזהו לכבודו). אבל יש כמה ענינים בבריאת העולם שלא ניכר בגלוי מטרת בריאתם, דהיינו שה"לכבודו" הוא בהעלם וצריכים לגלותו. ועי"ז "ויתרון ארץ בכל היא", רואים המעלה שבכל נברא.		
6	ג' סוגי נבראים שצריכים לגלות תועלתם	"רבנן אמרי" – זבובים יתושים ופרעושים – אף שנראה שאין בהם תועלת, אבל כאשר מתבוננים בהם אפשר לגלות התועלת, ועל-ידם נתגלה הבורא.	"ר' אחא ב"ר חנינא אומר" – נחשים ועקרבים – גם ענינים שהם מזיקין (היפך תועלת), מזה שרוצים להזיק לבריאה, מודיעים שמנגדים לאומן שברא העולם, וממילא יודעים על קיומו.	צפרדע – אין לה שום תועלת וגם אינה מזקת – אינה מנגדת לה' רק מעלמות ממנו.
7	התועלת שבהם:	זבוב לצרעה, יתוש לנחש וכו' (שבת עז:)	ע"י נחש ועקרב אפשר להנצל מסכנה (ששומרים עליו ממזיק יותר גדול). (2) עושים שליחות ה' לענוש את הרשעים.	אף שנראה שאין לה שום שייכות למציאות הבורא, אעפ"כ מסרה נפשה בשליחות ה' להעניש את המצרים, ונתגלה התועלת. דוקא עי"ז נשבר קליפת מצרים – "ידעו כי אני ה'" – שגם שאומרים לי יאורי וכו' רואים שמציאותם וחיותם הוא מה'.

(*) דהיינו שאף שמודים במציאות ה', חושבים שאין זה נוגע להם, ועד"מ עבד המורד באדונו, שידוע שהוא אדונו ומלכו אבל אינו חפץ להיות בביטול אליו. ראה הערה 34.

השאלות בשיחה:

1. מה הפי' "אילולי הצפרדע היאך הי' פורע מן המצרים", הרי היו עוד 9 מכות, ובקרי"ס "לא נשאר בהם עד אחד"? וגם אם לא היו עוד מכות, הרי "הרבה שלוחים למקום"? – דוקא ע"י הצפרדע נשבר קליפת מצרים, (וראה 7 אופן הב').
2. לכאן' החידוש דר' אחא על הרבנן הוא הנחשים ועקרבים (המזיקין), אבל א"כ (1) למה מוסיף צפרדע? (2) באופן של חידוש? (3) ולמה מביא רא"י מצפרדע? – החידוש הכי גדול הוא דוקא מצפרדע שנראה הכי רחוק מאלקות, (וראה 3-4 אופן הב').
3. מה הצד השווה בין הנביאים והנחשים ועקרבים, הרי יש לכ"א שליחות שונה, הנביאים לגלות דברו והמזיקין להפרע מן הרשעים? – גם המזיקין, ע"י שעושים שליחותם, לא רק שיש להם תועלת (וראה 7 אופן הב'), אלא עי"ז נתגלה אלקות בעולם, שיש אומן שעשאן שלא בראן אלא לכבודו.